

Ontdekken wie je bent

Preek over Lucas 22:54-62

Te lezen: Lucas 22: 24-34 en Lucas 22: 54-62
Delft, 20 maart 1977

Ontdekken wie je bent ... Voor veel mensen is dat één van de moeilijkste bezigheden in het leven. Ik denk hierbij niet aan die jongen van veertien jaar, die op de MAVO geen woord Frans kan onthouden, die in de klas onrustig op zijn stoel heen en weer schuift, en onder de geschiedenisles alleen geconcentreerd bezig is wanneer hij auto's tekent in het geschiedenisboek. Het zal voor hem een zegen zijn om te ontdekken dat hij in hart en nieren automonteur is. Voor zijn ouders zal het misschien moeilijk zijn om te ontdekken wie hun zoon is. Zij hoopten dat hun Jan onderwijzer zou kunnen worden. Voor Jan zelf zal het een opluchting zijn om te ontdekken: 'Ik hoor hier niet. Ik ben automonteur'.

Ontdekken wie je bent ... Dat is vreselijk moeilijk voor die man die zijn vrouw verwijt dat zij geen spontane liefde voor hem heeft. Zijn verhaal klinkt overtuigend. Hij voelt zichzelf slachtoffer van een koele vrouw die zelfs geen begrip kan opbrengen. Wat is het voor die man moeilijk om te ontdekken dat hijzelf een huistiran is. En dat daarom zijn vrouw ... Ontdekken wie je zelf bent ... Wat is dat moeilijk voor die vrouw die als meisje door haar ouders over het paard is getild. En nu, op eigen benen in de maatschappij staande, moet ontdekken dat zij niet die getalenteerde vrouw is waarvoor haar ouders haar hielden... Ontdekken wie je zelf bent ... Dat is een opgave voor die man die elke dag drie cognacjes moet drinken. Anders is hij geen mens. Maar wat zijn nu drie cognacjes? Wat een opgave voor hem om te ontdekken dat hij eigenlijk verslaafd is aan alcohol! Ontdekken wie je zelf bent ... Wat moet dat zijn voor een predikant, een ouderling, een priester, die het aan een ziekbed altijd zo mooi kon zeggen, die zo fijn om overgave kon bidden, maar na een hartinfarct zelf een verkrampt mens is geworden!

We lezen uit de bijbel het verhaal hoe Petrus ontdekte wie hij zelf was. Petrus was een rondborstige volgeling van Jezus: Petrus had zijn baan en zijn huis er voor opgegeven om Jezus te volgen. Hij was de man van de spontane daad. Zonder zich te bedenken stapte hij eens, in een schip midden op het meer, overboord om over het water naar Jezus toe te lopen. Petrus was de man van het geloofsinzicht. Hij was de enige van de discipelen die ontdekte dat Jezus de Zoon van God was. Hij was de man die het risico aandurfde. Enkele uren vòòr Jezus gevangen zou worden durfde hij te zeggen - en hij meende het ook! - 'al zouden allen u verlaten, ik zal mijn leven voor u inzetten!'

Petrus had veel goede eigenschappen. Hij had inzicht in wie Jezus was, dat ding is zeker, maar hij was dwaas christelijk spontaan. Petrus had een scherp verstand en een grote kennis. Toch was hij een domme jongen. Petrus was rondborstig maar hij had alleen geen zelfkennis. Petrus was zichzelf nog niet tegen gekomen achter al die eigenschappen, achter het inzicht dat God hem gaf. Hij had nog niet achter zich gekeken.

Achter je goede eigenschappen kijken. Dat is moeilijk, nog moeilijker dan achter je slechte eigenschappen. Als je nog niet achter je genadegaven hebt gekeken, dan moet je dat doen. Het is nodig! Als je er goed mee om wilt gaan; als je jezelf leert kennen kijk je achter de gaven die je zijn gegeven.

Jezus laat Petrus kijken achter zijn spontaniteit, rondborstigheid. Hij laat hem kijken achter zijn uitspraak: 'al zouden allen...' Hij doet dat niet door te discussiëren, toen Petrus zei 'al zouden allen u verlaten, ik zal mijn leven voor u inzetten' zei Jezus niet: 'Petrus, hoe kan je dat nou zeggen? Ook jij bent maar een zondig mens'. Dan zou Petrus hebben gezegd: 'Zeker, we kunnen niets uit onszelf, het is allemaal genade'. Want Petrus wist hoe het hoorde, Petrus twijfelde niet aan zichzelf. Dat is het gevaar van discussie. We weten wat christelijk is. We hullen ons in waarheden en stellingen, zelfs in teksten. We hullen ons erin. Zelf zijn we dan niet zichtbaar. We ontdekken elkaar en onszelf er niet in. Jezus laat Petrus ontdekken wie hij achter de spontaniteit is door hem tegen zichzelf te laten aanlopen. Petrus zou Jezus volgen. Hij probeerde dat ook toen hij op een afstandje van het Paleis stond. Op een afstand van het Paleis waar Jezus was, hij bleef ver achterin. In de kring van de soldaten, die het leven van Jezus bedreigden, zwijgend. Zo volgde hij Jezus, op afstand en zwijgend. Tot één uit de kring van hen die Jezus bedreigden vroeg: 'Hoor jij ook bij die man?' Het was als een uitnodiging om de afstand te overbruggen en het zwijgen te verbreken. 'Hoor jij niet ook bij hem?' De vraag drong ver door. Achter de spontaneïteit, rondborstigheid, achter de durf, roepingsbewustzijn, achter geopenbaarde geloofskennis. Achter tot in Petrus' eigen ik. Toen Petrus ontkende, ontdekte hij zichzelf.

Dit is de genade van Jezus. Je ziet het in het verhaal. Jezus laat Petrus niet alleen met deze schokkende ontdekking. Jezus staat voor in het Paleis en draait zich om. Hij maakt zich los uit de beschuldigingen die voor hem worden geuit. Jezus maakt zich los uit het proces waarbij Zijn eigen leven op het spel staat. Hij draait zich om en kijkt Petrus aan. Niet met een blik van 'zie je wel?'. Hij kijkt Petrus aan met een blik van liefde. Ongelofelijk. Jezus houdt de band met Petrus vast. Als Petrus ontkent Jezus te kennen, blijft Jezus Petrus kennen. Als Petrus zich afwendt, keert Jezus zich naar hem toe. Hij vangt op! Als Petrus door de mand valt met al zijn goede eigenschappen, met zijn spontane geloof, vangt Jezus Petrus op. Het wordt helemaal duidelijk in het laatste hoofdstuk van het Johannes evangelie. Daar zoekt Jezus Petrus op aan het meer. 'Heb je me lief' vraagt Jezus aan Petrus. Driemaal vraagt hij dat. En driemaal

krijgt Petrus een opdracht. Je zou kunnen zeggen dat Jezus Petrus door de mand van eigen kunnen en kennen liet vallen om hem op te vangen en in zijn dienst te stellen.

U bent tegen uzelf aangelopen? Ook als christen tegen uzelf aangelopen? U bent een man die alles overziet. Een man die gerespecteerd wordt in zijn familie en in de gemeente. U heeft principes, regels. Uw gezin marcheert goed en u bent niet trots. U bent iemand die gekend wordt als een goed christen en huisvader. Alles in het gezin loopt goed, als vanzelfsprekend. Tot een van de zoons aan de drugs raakt. Uw wereld stort in elkaar. Er klopt niets meer van. U kwam zichzelf tegen. U wist het niet meer. Wie was ik eigenlijk met al mijn inzicht en gezag en principes? U voelt zich een kwetsbaar mens en vooral machteloos! U komt uzelf tegen? U, de keurige vriendelijke vrouw die alles altijd voor een ander over heeft. Totdat u die ruzie kreeg over de erfenis. U schrok van uzelf! Wat heeft het met u gedaan? Heel wat: je ontdekt jezelf achter je goede eigenschappen, principes en geloofsinzichten. Je ontdekt jezelf achter je roeping, je christelijke zekerheden. Dat is genade! Op zulke momenten is Jezus er ook. Hij is vlakbij. Net als hij vlakbij Petrus was. Jezus wil je in je faillissement opvangen en rijk maken in genade. Door jou nulpunt heenvoeren tot zijn dienst.

Wat deed Petrus? Hij liet zich aan zichzelf ontdekken. Hij verborg zich niet. Hij verborg zich niet achter de kritiek van medediscipelen. Wat een frustrerend gezelschap! Petrus verborg zich niet achter de omstandigheden. Niet achter zijn karakter of zijn verleden. Hij verborg zich niet achter gemeenplaatsen als 'ik ben ook maar een mens!' Petrus verborg zich niet. Hij gaf zich over. Hij liet zichzelf zien en hij wilde het weten. Petrus bleef niet in de kring zitten, hij loopt weg uit de kring. De anderen kijken hen na. Dan huilt Petrus het uit, hij geeft zich helemaal te kennen. Wij hebben de neiging om alles voor onszelf te houden. Niemand mag er iets van merken. Wat doe je jezelf op zo'n moment te kort! Je verbergt je in jezelf, zoals je denkt dat het hoort. Je verbergt jezelf als je ontdekt wie je bent... Dat kan niet! Het is goed om te tonen als je wanhopig bent, als je jezelf tegen komt. Laat het maar merken want dat verdiept je ontdekking en je berouw. Je hoeft niet persé te huilen. Tranen zijn niet per definitie heilig. Het kan een zalig-verklarend sentiment zijn. Je mag ook lachen, bevrijdend lachen. Toon je moeilijkheden. Zeg het tegen iemand, gewoon. Maar toon het; deze kant hoort er ook bij!

God komt niet klaar met ons buiten onszelf om. Als er problemen zitten in je karakter lost God het niet op buiten u om. Hij is geen toverfee met een stokje die bij toverslag alles maakt zoals het moet zijn. God stuurt ons dwars door problemen heen. Laat ons door ons nulpunt heen gaan. Zo komt God klaar met u als christen, als vader, moeder in zijn dienst, in de gemeente: Door faillissement van ons eigen kunnen en kennen en eigen geloven. Vergeving is geen automatisme. Na de kruisdood en opstanding zoekt Jezus Petrus op. Jezus zegt niet: 'Petrus is vergeven!' Jezus liet Petrus iets ervaren van Jezus' eigen pijn om Petrus, berouw. Petrus wordt geroepen tot stem in de gemeente, niet van zelf, met eer.

Geen christen zonder belijdenis en schuld
Geen dienst zonder verootmoediging!

Amen.

Gebed

Wij danken u voor zoveel goede dingen die u elke dag geeft: Gezond zijn, een huis hebben, eten, drinken, vrienden een gezin. De zon die opging en alles dat er blij uit ziet. God, heel het leven komt ons op duizend manieren tegemoet, elk geschenk heeft glans van Uw liefde, trouw. Wij aanvaarden het goede uit uw handen en danken u dat het nog mooier zal zijn in uw rijk. Dank u, dat u ons persoonlijk tegemoet bent gekomen in Jezus Christus. Wij loven Zijn naam. Puur uw gezicht vol van glans, in uw ... met ons hart van God kloppen, aan het kruis zijn liefde tot in de dood. Dank U, God die tegemoet treedt, dat u zich niet verbergt, ook als wij ons voor u verbergen. Wij verbergen ons vaak voor u, achter excuses, kritiek, verklaringen. Wij verbergen ons vaak in mooie termen, in Bijbelteksten. Dank u dat u het gordijn opzijshift, ons tegemoet treedt. U kent ons, wilt ons kennen. Kennen in liefde.

Amen.